

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus / projekti III
16. kokous

Ekologinen kompensatio -työryhmä, Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Kokousmuistio 16

Aika: tiistai 14.9.2021, klo 12.30–14.15

Paikka: TEAMS -kokous

Osallistujat:

Mikko Kuusinen, pj	Ympäristöministeriö
Jäsenet	
Anna-Rosa Asikainen	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Asta Ervola	Metsähallitus
Paloma Hannonen	Suomen luonnonsuojeluliitto
Marketta Hyvärinen	Väylävirasto
Tiia Laine-Ylijoki-Laakso	Ympäristöministeriö
Satu Lyytikäinen	Etelä-Suomen AVI
Minna Mättö	Suomen Kuntaliitto ry
Minna Pekkonen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Lauri Puhakainen	Etelä-Savon ELY-keskus
Camilla Sederholm	Natur och Miljö
Tiina Lovisa Solbär	Saamelaiskäräjät
Ulla Syrjälä	Kaivosteollisuus ry
Atte Moilanen	pysyvä asiantuntija
Sihteeristö	
Leila Suvantola	Ympäristöministeriö
Roosa Atula	Ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Mikko Kuusinen avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja (jaettu 2.6. TEAMSissä)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio Anna-Rosa Asikaisen Suvantolalle toimittamalla pienellä täydennyksellä koskien MTK:n ja sen jäsenyhdistysten osallistumista pilotointiin.

3. Päivitys luonnonsuojelulain uudistuksen vaiheeseen

Roosa Atula kertoi luonnonsuojelulain uudistuksen vaiheesta. Lausuntopalautteen käsittely on käynnissä. Projektiryhmä I jatkaa marraskuun loppuun ja järjestää todennäköisesti 3 kokousta syksyn aikana.

Projektiryhmän III nimitystä on jatkettu 30.11.2021 asti lainuudistushankkeessa ja se on nimetty SYKEN toteuttaman pilotointihankkeen ohjausryhmäksi.

4. Ekologisen kompensaation pilotointi

Työryhmän jäsenille oli ennakoon jaettu SYKEN hankesuunnitelma.

Suvantola selosti ohjausryhmän roolia ympäristöministeriön hankeohjeistuksen mukaisesti. Se seuraa hankkeen edistymistä ja tavoitteiden toteutumista, varmistaa tulosten sovellettavuuden sekä edesauttaa hankkeen tulosten hyödyntämistä.

Minna Pekkonen antoi tilannekatsauksen hankkeeseen. Työ on käynnistynyt elokuussa 2021, painottuu vuodelle 2022 ja jatkuu vuodelle 2024. Suomen ympäristökeskus SYKE on päävastuussa hankkeen toteuttamisesta. Hanke tehdään pääasiassa SYKEN tutkija- ja asiantuntijatyönä sekä laaja-alaisena yhteistyönä keskeisten sidosryhmien kanssa. Hanketta rahoittavat ympäristöministeriö hankerahoituksella ja SYKE omarahoitusosuudella. Hankkeen kokonaisbudjetti on 660 000 €, mistä ympäristöministeriön osuus ajalle 2021–2024 on yhteensä n 545 000 €.

Minna Pekkonen esitteli hankekokonaisuuden (liite 1), jonka työpaketit ovat

- 1) laskentamallin testaaminen
- 2) kompensaatiomarkkinan edellytysten vahvistaminen
- 3) hallintokäytännöt
- 4) laadunvarmistus ja standardointi.

Ohjausryhmä nosti seuraavia asioita suunnitelmasta pohdittavaksi:

- Miten kompensaatio huomioidaan kaavoituksessa
- Mikä on kuntien rooli ja saadaanko niitä mukaan pilotointiin
- Hankkeessa voisi hyödyntää myös ympäristökonsultointia

Saamelaiskäräjien edustaja totesi, että olisi hyvä saada Saamelaiskäräjät mukaan yhteen pilottihankkeeseen.

Esiin nostettiin myös se, että pilottihankkeeseen ja juuri päätetyn strategisen tutkimuksen BOOST-hankkeeseen osallistuvien tutkijoiden esteellisyttä on tarkoin pohdittava, koska BOOST-hanke arvioi pilotointihankkeen tuloksia.

5. Kompensaatiorekisterin esiselvityshankkeesta tilannetieto

Minna Pekkonen antoi katsauksen kompensaatiorekisterin esiselvityshankkeeseen, jonka SYKE myös tekee. Esiselvitys on tarpeen, jotta kompensaatiorekisteri voidaan kilpailuttaa. Tarkoitus on tunnistaa rekisterin rakenteeseen ja käyttöön liittyvät asiat, jotka tulee ratkaista ennen rekisterin toteuttamista.

Rekisterin merkitys on korostunut lakiluonnoksesta annetussa lausunnoissa. Rekisteriä tarvitaan myös vapaaehtoiseen kompensaatioon.

Keskustelussa kysyttiin, tarvitaanko rekisteriin listaa myös välittäjistä. Tällaista ei kuitenkaan nyt ole suunnitteilla, koska se voidaan toteuttaa toisinkin.

Keskusteltiin myös siitä, onko välitystoiminta tarpeen olla rekisterissa vai voisiko se olla toisaalla. Suvantola totesi, että tämä osio on ajateltu palvelemaan luontoarvojen tuottajia ja hyvitysten tarvitsevia, jotta niin sanotut neuvottelukustannukset voitaisiin pitää minimissään.

6. Alustava kooste lausuntopalautteesta koskien ekologista kompensatiota

Lausuntoaika on päättynyt 6.9.2021.

Suvantola totesi tehneensä pikaisen katsauksen ekologista kompensatiota koskeneeseen lukuun annettuihin kommentteihin.

Tiivistetysti palaute on seuraava:

- Kuntaliitto: merkittävä uusi ehdotus, edellyttää, että on toimiva
- Kunnat: Helsinki, Turku ja Vantaa myönteisiä, Lappeenranta selvempi suhde LSL-MRL ja huomioitava pilotoinnin tulokset
- Maakunnan liitot: kaikki muut kannattavat, paitsi Keski-Pohjanmaan liitto, kuitenkin edellyttäen lisäselvityksiä
- Ministeriöt: VM pääosin onnistunut; TEM ei huomautettavaa vapaaehtoiseen kompensatioon; MMM ei lakiin vastoin hallitusohjelman nimenomaista kirjausta.
- Oikeuskansleri: velvoittava altis erimielisyyksille; eduskunnan oikeusasiamies: onko lainsäädäntö oikea keino toteuttaa?
- Viranomaiset: SYKE merkittävä ja tarpeellinen uusi avaus; ELYt myönteisiä, huoli resursseista; Väylävirasto myönteinen, ei huomautettavaa malliin; maanmittauslaitos kielteinen, koska ei hallitusohjelmassa.
- Yliopistot: Helsingin yliopisto: hyvä ja merkittävä lisä; Luonnontieteellinen keskusmuseo tärkeä lisä; Itä-Suomen yliopisto, Metsätieteiden osasto: periaate on tärkeä, ja tuominen lakiin perusteltua; LUKE: luku ekologisesta kompensatiosta on ympäristöpolitiikan ja ympäristötalouden tutkimuksen näkökulmasta yleisesti ottaen onnistunut; Åbo Akademi välkomnar.
- Suomen luontopaneeli: ensiarvoisen tärkeä, mutta ei riittävä toimenpide
- Suomen ilmastopaneeli: Hyvin toteutettuna edistää sekä ilmasto- että luonnonsuojelutavoitteita
- SITRA: potentiaalisesti tärkein uudistus lain tavoitteiden saavuttamiseksi pitkällä aikavälillä
- Elinkeinoelämän edunvalvonta: Elinkeinoelämän keskusliitto: vapaaehtoinen kannatettava, velvoittava ennenaikainen; Rakennusteollisuus RT: kannatettava ehdotus; Teknologiateollisuus ry: pilotointi loppuun ensin; Energiateollisuus ry, ei kannata velvoittava, kannattaa vapaaehtoisen kompensatian kehittämistä ja tutkimista, perusteltua päättää kun kokemusta; Suomen Tuulivoimayhdistys ry: kannattaa vapaaehtoisen kompensatian toteuttamisesta säättämistä lailla, ei velvoittavaa; Paliskuntain yhdistys: hyvitys toteutettava samalla alueella, jossa heikennys; Kaivosteollisuus kannattaa ajatusta, mutta säännökset ennenaikaiset; Kalatalouden Keskusliitto kannattaa vapaaehtoista mallia, jos laajempi, toteutettava nyt suunnitellulla tavalla pilotoinnilla ja portaittain; MTK jatkokehittäminen kannatettavaa, mutta säännökset ennenaikaiset; Bioenergia ry: ei lakiin tässä vaiheessa; Metsäteollisuus säännökset ennenaikaiset; Suomen yhteismetsät ry: ei testattu; Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry vaikea arvioida, ensin pilotoitava.

- Ympäristöjärjestöt: myönteisiä, oltava nettoposiitivinen, huoli heikentämiskynnyksen madaltumisesta
- Maanomistajain Liitto ja Vesialueomistajain liitto: ennen aikaista, ei testattu
- Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry oikeansuuntaista, mittakaava täysin riittämätön käsillä olevan monimuotoisuuskriisin edessä.
- Metsäalan asiantuntijat ry: ennen aikainen
- Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry merkittäviä haittoja ei pidä voida kompensoida
- Creatura Think & Do Tank ry ei saa perustua vapaaehtoisuuteen
- Saamelaiskäräjät: huoli luontoarvojen kokonaisheikkenemisestä, hyväksyttävyydestä ja sosiaalisesta kestävydestä
- Metsähallitus: ennen aikainen
- Yritykset: Kemijoki Oy kannattaa lakiin tietyin edellytyksin, jo nyt todettu toimivaksi keinoksi; Aallokas Oy: erittäin hyvä asia; Helen Oy: kannattaa, koska se lisää joustavuutta; FINGRID ennen aikainen

Nekin, jotka suhtautuivat myönteisesti esittivät paljon pykäläkohtaisia kommentteja.

Kuntaliitto kommentoi, että kunnat eivät päässeet riittävän hyvin lausumaan. Joitain kuntien lausuntoja on vielä tulossa.

Todettiin, että seuraavaan kokoukseen toimitetaan tiivistetty versio saaduista kommentteista.

7. Muut asiat

Suvantola totesi jo aiemmin mainitun, että Jyväskylän yliopiston johtama, ekologista kompensatiota tutkiva BOOST-hanke sai STN-rahoituksen.

8. Seuraava kokous 30.9.2021

Seuraavassa kokouksessa käydään läpi tullut lausuntopalaute ja muutosehdotukset. Aineisto jaetaan viikkoa ennen. Toinen kokous tarvitaan lausuntopalautteen analysointiin.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Kuusinen päätti kokouksen klo 14.15.

Puheenjohtaja Mikko Kuusinen

Sihteeri Leila Suvantola

Ekologisen kompensaation pilotointi

Minna Pekkonen

Suomen ympäristökeskus

Ekologisen kompensaation projektiryhmän kokous 14.9.2021

Miten kompensoida lajien ja luontotyyppien heikennykset?

Kompensaatioiden toteuttamisen tueksi tarvitaan

- selkeytystä ja ohjeistusta kompensatioprosessin eri osapuolille (kompensaation tarvitsija, tuottaja ja lupaviranomainen).
- hyvityksen ja heikennyksen laskentamenetelmän testaamista käytännössä.

Ekologisessa kompensaatiossa tarvittavien hyvien, toimivien käytäntöjen kehittämiseksi pilotoidaan ekologista kompensatiota yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Ekologisen kompensaation pilotointi (2021–2024)

- Hanke käynnistynyt elokuussa 2021, työ painottuu vuodelle 2022 ja jatkuu 2024 vuodelle saakka.

PILOTOINTI

Lakisääteinen kompensaatiovelvoite

Vapaaehtoinen kompensaatio

Hyvitysten tuottaminen

- Laskentamenetelmän toimivuus
- Kompensaation eri osapuolten roolien ja tehtävien selkeyttäminen
- Kannustavuus hyvitysten tuottamiseen
- Lisäohjeistuksen tarve
- Laadunvarmistaminen

Ekologisen kompensaation pilotoinnin tavoitteita

- Hyvityksen ja heikennyksen arvioinnin testaaminen käytännössä
- Kompensaatiomarkkinan ja hyvitysten tuottamisen edistäminen
- Kompensaatioprosessin toimivuuden parantaminen ELY-keskusten näkökulmasta
- Kompensaatioiden laadunvarmistaminen

SUOMEN YMPÄRISTÖ 5 | 2017

Ekologisen kompensaation määrittämisen tärkeitä operatiiviset päätökset

Atte Mollanen ja Janne S. Kotiaho

LUONTO

SUOMEN YMPÄRISTÖ 4 | 2018

Luontotyyppien soveltuminen ekologiseen kompensaatioon Suomessa

Anne Raunio, Susanna Anttila, Minna Pekkonen, Olli Ojala

LUONTO

Tietotaso ja kokemukset ekologisesta kompensaatiosta Suomessa

Minna Pekkonen, Terhi Rytteri, Antti Belinskij, Salla Koljonen, Heikki Mykrä, Kirsi Kostamo, Petri Ahlroth

Suomen ympäristökeskuksen raportteja 39 | 2021

Heikennyksen ja hyvityksen arviointi ekologisessa kompensaatioissa

Heini Kujala, Panu Halmi, Minna Pekkonen, Terhi Rytteri, Anne Raunio, Peter Kullberg, Salla Koljonen, Kirsi Kostamo, Inka Keränen

Hankkeen rahoitus

- Hanketta rahoittavat YM (hankerahoitus) ja SYKE (omarahoitusosuus).
- Hanke tehdään pääasiassa SYKEN tutkija- ja asiantuntijatyönä sekä laaja-alaisena yhteistyönä keskeisten sidosryhmien kanssa.
- Hankkeen kokonaisbudjetti on 660 000 €, josta YM:n osuus 545 000 €.
- Vuosille 2021 ja 2022 on myönnetty n. 300 000 €. Vuosien 2023 ja 2024 jatkorahoitus haetaan erikseen.
- Rahoitus kattaa SYKEN työkustannukset sekä esimerkiksi ELY-keskusten työpanoksen sekä mahdollisen SYKEN ulkopuolisen asiantuntijatyön.
- Sidosryhmät osallistuvat pilottiin pääsääntöisesti omalla kustannuksellaan.

Laskentamallin testaaminen

- Heikennyksen ja hyvityksen arviointia testataan ja kehitetään käytännön esimerkkitapausten avulla.

TAVOITE:

- Käyttökelpoinen toimintamalli hyvitysten ja heikennysten arvioimiseen.

Kompensaatiomarkkinan edellytysten vahvistaminen

- Kartoitetaan kokemuksia tilanteista, joissa on toteutettu, suunnitellaan tai tarvitaan ekologisia kompensaatiota.
- Pohditaan miten hyvitysten tuottaminen saadaan sujuvaksi prosessiksi ja houkuttelevaksi.

TAVOITE:

- Edistetään kompensaatiomarkkinan syntymistä.

Hallintokäytännöt

Yhteistyössä ELY-keskusten kanssa etsitään ratkaisuja toimivan kompensatiojärjestelmän rakentamiseen.

TAVOITE:

- Lupaviranomaisen tehtävien ja roolin selkeytys.

Laadunvarmistus ja standardointi

Kootaan ja testataan kompensatioiden toteuttamiseen tarvittava ohjeistus.

TAVOITE:

- Kompensaatioprosessin laadunvarmistus.

Kunnat mukaan ekologisen kompensaation kehittämiseen ja kokeiluun

- Syksyn 2021 aikana kootaan yhteistyöverkostoa.
- Hankkeen esittely Kuntamarkkinoilla 15.9.2021
- Mukaan voi lähteä käynnissä tai suunnitteilla olevalla tai jo toteutetulla kompensaatiotapauksella.
- Hanke tarjoaa mm. asiantuntijatukea kompensaatioiden suunnitteluun ja ratkaisujen etsimiseen. Yhteistyöstä sovitaan tarkemmin tapauskohtaisesti.
- Pilotoinnin kannalta kiinnostavaa on kompensaatioprosessi eri vaiheineen, kuntien näkökulma, mahdollisuudet ja haasteet.

Hankkeen eteneminen, alkukauden aikataulu

Rahoitus nyt 2022 vuoden loppuun saakka.

	2021	2022
TP1	Laskentaraamin testaaminen jo tehdyillä kompensatioilla (lupaprosesseihin liittyvät, kokeiluhankkeet)	Uusien pilottikohteiden kanssa työskentely, heikennys- ja hyvitystietojen kokoaminen, mahdolliset maastokartoitukset ja hyvitystoimenpiteiden suunnittelu
TP2	Sidosryhmäyhteistyönkäynnistäminen mm. Kuntaliitto, kunnat, MTK, Sitra, Suomen Metsäkeskus. Sidosryhmille suunnattujen kohdennettujen haastattelujen suunnittelu.	Haastattelut ja niistä saadun tiedon kokoaminen. Yhteistyössä TP1 kanssa käytännön pilottien edistäminen.
TP3	ELY-keskusten kontaktointi, kyselytutkimusten ja työpajojen suunnittelu	Kysely, työpajatyöskentelyä, webinaarit.
TP4	Aloituskokous loppuvuodesta	Koko kompensatioprosessin laadunvarmistamisen suunnittelu. Lisäkoulutustarpeen alustava kartoitus kompensatioita tulevaisuudessa hyödyntävien sidosryhmien parissa.
Koko hanke	Viestintäsuunnitelma Verkkosivu Budjetin jyvitys	Seminaari syyskaudella

Pohdittavaksi

- Millaiset esimerkit edistäisivät mahdollisimman hyvin pilotointia LSL:n uudistuksen näkökulmasta? Kuntasektorilta tullut kysymyksiä.
- Kuka hoitaa hyvityksen ja heikennyksen kohtaantoa?
- Linkit kompensatiorekisterin toteuttamiseen.
- Laskentamenetelmän hiominen, yhteistyö rinnakkaisten hankkeiden kanssa (NNL City, BOOST?)

Kiitos!

Lisätietoja

Minna Pekkonen

Kirsi Kostamo

Riku Lumiaro

Minna Pappila

Pälvi Salo

s-postit etunimi.sukunimi@syke.fi

Kompensaatiorekisteri esiselvitys

Minna Pekkonen

Suomen ympäristökeskus

Ekologisen kompensaation projektiryhmän kokous 14.9.2021

Kompensaatiorekisterin esiselvitys, syksy 2021

- Tunnistetaan kompensatiorekisterin rakenteeseen tai käyttöön liittyvät asiat, jotka tulee ratkaista ennen rekisterin toteuttamista.
- Kirjoitetaan muistio, johon kootaan selvityksessä esille nousseet kompensatiorekisterin perustamiseen liittyvät näkökohdat.
- Hanketta vetää SYKE (biodiversiteettikeskus, tietokeskus), konsultteina Heini Kujala (HY) ja Gofore
- ELY-keskusten kanssa työpaja 20.9., lisäksi kohdennettuja haastatteluja
- Ensimmäinen luonnos muistiosta kommentoitavaksi syyskuun lopussa.

Esiselvityshankkeen muistiossa käydään läpi seuraavat kysymykset

- Kompensaatiorekisterin käyttötarkoitus
- Rekisteriin kerättävät tiedot pääpiirteissään
- Todennäköiset käyttäjäryhmät ja eri käyttäjäryhmien tarve tietojen hyödyntämiseen
- Rekisterin rakenne
- Arvioita rakentamisen mutta myös ylläpidon vaihtoehtoista ja kuluista ja rahoitusvaihtoehtoista

Lisätietoja: Minna Pekkonen ja Peter Kullberg (etunimi.sukunimi@syke.fi)

